

TÍNH BIỂU CẢM CỦA HÌNH THỨC GÒ KIM LOẠI TRONG TÁC PHẨM ĐIÊU KHẮC

Nguyễn Thái Quảng*

Tóm tắt

Trong nghiên cứu và sáng tạo nghệ thuật, kim loại là một trong những chất liệu phổ biến của điêu khắc. Nghiên cứu tính biểu cảm của hình thức gò kim loại trong tác phẩm điêu khắc dựa trên cơ sở xây dựng hình thức cùng với ngôn ngữ cảm xúc của chất liệu và khai thác triệt để phương diện biểu cảm của chất liệu kim loại với hình thức gò.

Từ khóa: tác phẩm điêu khắc, tượng tròn, phù điêu gò kim loại.

1. Đặt vấn đề

Trong nghệ thuật tạo hình, điêu khắc là loại hình nghệ thuật vô cùng đặc sắc. Được hình thành và phát triển rất sớm, trải qua nhiều giai đoạn của xã hội loài người, ngày nay nền điêu khắc đang phát triển với muôn màu muôn vẻ khác nhau. Trong tác phẩm điêu khắc, hình thức và cách xử lý chất liệu giữ vai trò rất quan trọng vì đó là yếu tố then chốt ảnh hưởng đến tính biểu cảm trong tác phẩm. Bởi chúng có thể mang thông điệp tự thân ở tác phẩm trong quá trình nhà điêu khắc sáng tạo. Với các hình thức, trường phái biểu hiện khác nhau, hình thức gò kim loại để xây dựng tác phẩm điêu khắc là một trong những loại hình tạo tính biểu cảm mạnh mẽ tác động trực tiếp đến người thưởng thức nghệ thuật, để lại nhiều ấn tượng cho người xem. Việc hệ thống kiến thức và nghiên cứu những vấn đề tác động qua lại trong tác phẩm - chất liệu - tác giả - người xem, là một trong những yêu cầu mang tính khoa học cao.

Hiện nay trong đào tạo và sáng tác điêu khắc, môn gò kim loại chưa được khai thác triệt để vấn đề này. Vì vậy, cảm xúc biểu đạt của hình thức gò kim loại trong tác phẩm điêu khắc chưa cao, còn làm việc theo tùy hứng, trong khi kiến thức cơ bản chưa có, những thử nghiệm đều mang tính chủ quan nên tỉ lệ thành công rất thấp. Bên cạnh đó vai trò của chất liệu có những đóng góp nhất định, nhưng không được khai thác để đưa vào tác phẩm, tạo đặc trưng riêng của nghệ thuật gò kim loại. Đã có rất nhiều ý kiến thể hiện sự quan tâm đặc biệt đến vấn đề này trong đào tạo và sáng tác.

Đặc biệt trong những năm gần đây, khi chúng ta hội nhập với thế giới những ảnh hưởng, tác động qua lại của những trào lưu, trường phái có thay đổi đến công tác giảng dạy và sáng tác của những người làm điêu khắc nói chung. Là người trực tiếp giảng dạy và sáng tác các tác phẩm liên quan đến môn gò kim loại tôi nhận thấy

* ThS, Trường Đại học Nghệ thuật Huế

thực trạng: Những lý thuyết cơ bản và những tác phẩm với hình thức gò kim loại còn mang tính chất tự phát, đào tạo theo kiểu truyền nghề, chưa có bài bản, chưa được áp dụng, khai thác triệt để tính biểu cảm trong học tập và sáng tác. Môn gò kim loại chỉ là những học phần học để biết. Việc hệ thống nhằm nâng cao hiệu quả học tập và giảng dạy để khai thác tính biểu cảm của hình thức gò kim loại trong tác phẩm điêu khắc là hết sức quan trọng và cần thiết trong giai đoạn hiện nay và trong thời gian sắp tới. Với mong muốn tìm sẽ tìm ra con đường, biện pháp tích cực, hiệu quả áp dụng cho công tác đào tạo cũng như sáng tạo, đó cũng là điều đối với những nhà điêu khắc và những người tham gia công tác giảng dạy điêu khắc cần hướng đến.

2. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp nghiên cứu chính là phân tích, so sánh, đánh giá, tổng hợp thông qua tiếp cận tác phẩm gò kim loại và nghiên cứu các tài liệu liên quan, trên nguyên tắc tôn trọng ý tưởng, đề tài của tác giả .

- Phân tích, đánh giá trong thực tế giảng dạy và sáng tạo của nhóm nghiên cứu để tìm ra những giá trị về tính biểu cảm của hình thức gò kim loại trong tác phẩm điêu khắc đạt được.

- Không áp đặt tính chủ quan của người nghiên cứu. Thông tin được hệ thống lại theo hướng trao đổi trực tiếp với nhà điêu khắc, nhà nghiên cứu và người học, khai thác nguồn tư liệu mang tính khách quan, tiên đoán các xu hướng phát triển trong tác phẩm điêu khắc gò kim loại ở giai đoạn tiếp theo về mặt biểu cảm của tác phẩm gò kim loại.

- Phân tích kỹ thuật gò, ghép, hàn kim loại để nêu được tính biểu cảm của hình thức gò kim loại trong tác phẩm điêu khắc.

- Phân loại về đề tài, chất liệu, thể loại, hình thức, phong cách nghệ thuật, có vai trò thể hiện mức độ biểu cảm trong từng tác phẩm đồng, hợp kim đồng, nhôm, sắt, inox.

3. Kết quả và thảo luận

Nghiên cứu được tiến hành độc lập và thu nhận một kết quả hoàn toàn khác với những lối đi trước đây. Kết quả đã hệ thống có khoa học về những vấn đề liên quan đến giá trị đạt được về mặt biểu cảm của một tác phẩm gò kim loại, không lệ thuộc vào nhiệm vụ nhận thức, ý thức hệ, thói quen và xác định một cách có hệ thống đặc trưng của thẩm mỹ trong thể thống nhất của điêu khắc nói chung và nghệ thuật gò kim loại nói riêng. Giá trị về tính biểu cảm của tác phẩm điêu khắc gò kim loại đưa ra không có ý niệm hệ thống về lĩnh vực thẩm mỹ trong sự khác biệt cũng như trong quan hệ của nó với lĩnh vực hình thức và lĩnh vực nội dung trong thể thống nhất của một tác phẩm, thậm chí không thể tách biệt tính biểu cảm hay chất liệu ra riêng biệt để phân tích, nếu phân tích tác phẩm cần được phân tích trên cơ sở tổng hợp, nếu là xây dựng tác phẩm, cần phân tích những yếu tố riêng biệt như ý

tưởng, hình thức, nội dung, chất liệu, kỹ thuật... để tạo được tính biểu cảm cho một tác phẩm gò kim loại ta có thể tách rời để đánh giá tính tính ưu việt của từng giai đoạn mang tính hệ thống ấy nhưng khi nghiên cứu phải có nhận định chung dù phân tích tác phẩm hay phân tích quá trình xây dựng tác phẩm để có được kết quả khách quan và khoa học cho giá trị cần nghiên cứu ở đây.

3.1. Cơ sở xây dựng phác thảo gò kim loại:

- Xác định chủ đề.
- Thu thập dữ liệu liên quan.
- Sắp xếp bố cục phù hợp với hình thức gò kim loại.

3.2. Lựa chọn phác thảo gò kim loại dựa trên những tiêu chuẩn sau:

- Nêu được đặc trưng ý nghĩa các hình tượng liên quan đến chất liệu kim loại.
- Thể hiện đúng phong cách biểu hiện của người nghệ sỹ.
- Tính độc đáo trong việc xây dựng tác phẩm liên quan đến kim loại.
- Giá trị biểu cảm do hình thức gò kim loại mang lại trong tác phẩm.
- Tính hiệu quả thẩm mỹ tác phẩm sẽ mang lại.
- Tính khả thi khi chuyển đổi chất liệu thực hiện tác phẩm.

Bảng 1 :So sánh tỉ lệ chọn phác thảo trên cơ sở hình thức yêu cầu của đề tài

Lớp	Số Sinh viên	Hình thức yêu cầu của đề tài	Kim loại quy định thực hiện tác phẩm	Số lượng phác thảo	Phác thảo được chọn	Tỉ lệ được chọn
Năm thứ 2	4	Đề tài định hướng	Nhôm	40	6	15%
Năm thứ 3	6	Đề tài thực tế	Đồng và hợp kim đồng	60	12	20%
Năm thứ 4	9	Sáng tác tự do	Sắt, inox	45	16	35,5%
Năm thứ 5	10	Sáng tác tự do	Tự lựa chọn kim loại	50	16	32%

Nguồn: Điều tra trên kết quả giảng dạy năm học 2011-2012, môn gò kim loại tại Khoa điêu khắc- Trường Đại học Nghệ thuật

Trong quá trình nghiên cứu, phân tích, ta có thể thấy trực tiếp tính biểu cảm từ chất liệu, hay từ hình thức, hoặc từng thể có khả năng tạo xúc cảm cho nhà điêu khắc trong đối tượng nghiên cứu và người sáng tạo, không nhất thiết phải tuân theo nguyên tắc để có được một tác phẩm đạt yêu cầu về mọi mặt. Nhưng cần phải biết làm gì dựa trên hệ thống đó, đó là tính chuyên nghiệp và khoa học, người sáng tạo

có thể bỏ qua nhưng phải biết. Giá trị biểu cảm của một tác phẩm hiện hữu ở ngay trong tác phẩm nghệ thuật, khi phân tích nghiên cứu không hư cấu ra nó, nhưng hiểu được một cách khoa học cái bản chất của nó, ảnh hưởng qua lại với những yếu tố khác như thế nào và tầm quan trọng trong tổng thể của một tác phẩm, cuối cùng sự khai thác nó một cách có hiệu quả nhất, có giá trị nhất về mặt biểu cảm cho tác phẩm. Dựa trên những phương pháp và quy trình có hệ thống với những ưu thế của từng đối tượng tập hợp trong quy trình thống nhất đó.

Bảng 2 :Kết quả tác phẩm gò kim loại đạt giá trị biểu cảm về mặt hình thức của các nhà điêu khắc trong 10 năm sáng tác và công bố.[6]

Chất liệu kim loại với hình thức gò	Số lượng tác phẩm	Đạt hiệu quả biểu cảm do Hội đồng Mỹ thuật đánh giá	Tỉ lệ đạt hiệu quả biểu cảm
Đồng	57	4	7,01%
nhôm	13	2	15,38%
Sắt	10	1	10,00%
Inox	5	1	20,00%
Kết hợp	28	5	17,85%

*Nguồn: Triển lãm Điêu khắc toàn quốc lần thứ IV (1993-2003)
Bộ văn hóa- thông tin và Hội Mỹ thuật Việt Nam*

Tính độc lập của từng yếu tố trong tác phẩm có căn cứ và được bảo đảm bởi sự tồn tại trong một thể thống nhất ở tác phẩm, bởi chỉ một yếu tố hoặc hai yếu tố nó chỉ mang tính đặc thù, còn thiết yếu và không gì thay thế được đó là sự kết hợp tài tình của nhà điêu khắc trong nghiên cứu nếu như vậy chỉ là một giả thiết mang tính chủ quan đơn thuần, mặt khác, sẽ có thể áp đặt cho vấn đề nghiên cứu ở đây thêm rắc rối bởi vì cái gì cũng quan trọng để mang đến giá trị biểu cảm cho tác phẩm điêu khắc với hình thức gò kim loại. Tính đặc thù của từng yếu tố mang tính hiện tượng thuần túy không mang tính quyết định trừ khi chủ động mang tất cả các yếu tố như: Ý tưởng, nội dung và chất liệu đi theo hình thức gò kim loại để xây dựng tác phẩm thì lúc đó nó mới mang tính chủ đạo và có mục đích. Để đi theo hướng đó, giá trị của tính biểu cảm do hình thức thể hiện bằng kỹ thuật gò có được vai trò đó, chúng phải trở thành cái có ý nghĩa. Nhưng không thể trở thành cái có ý nghĩa mà lại không gia nhập trong tổng thể của một tác phẩm, không chấp nhận quy luật xây dựng tác phẩm. Vì vậy để thống nhất hệ thống nghiên cứu khi phân tích tác phẩm phải bằng cách tạo ra một phương pháp mới, để đi đến mục đích tạo sự thành

công trong tác phẩm mà trong đó hình thức và giá trị biểu cảm của tác phẩm gò kim loại đóng vai trò then chốt, bằng cách xác lập cơ sở hệ thống cho yếu tố tạo thành tác phẩm đặc thù của nghệ thuật điêu khắc. Thiếu tính hệ thống, tác phẩm gò kim loại ngẫu nhiên ở ngay những nguyên lý của nó.

3.3. Những vấn đề tồn tại đến việc khai thác tính biểu cảm trong tác phẩm gò kim loại trong sáng tác và đào tạo hiện nay

Vấn đề quan trọng trong đào tạo ngành điêu khắc hiện nay, sinh viên điêu khắc khi thực hiện tác phẩm bằng kim loại cần phải hiểu về tính biểu cảm của tác phẩm được bắt nguồn từ đâu? Những yếu tố nào quyết định sự thành công về mặt biểu cảm của một tác phẩm gò kim loại?

Hiện nay, chưa có nhiều tư liệu liên quan đến môn học gò kim loại này một cách có hệ thống khoa học. Trong quá trình hướng dẫn của các giảng viên giảng dạy chưa đáp ứng đầy đủ về tư liệu, vì không có những nghiên cứu sâu và hệ thống về phương diện khai thác tính biểu cảm của chất liệu kim loại trong tác phẩm để tham khảo và giảng dạy. Trong thời đại ngày nay việc sử dụng ngôn ngữ tự thân của chất liệu không ngừng trở nên phức tạp và bất ngờ hơn trong ứng dụng và cân nhắc trong sáng tác điêu khắc. Các tác phẩm nghệ thuật điêu khắc theo xu hướng mới không nhất thiết phải theo những mô phạm nhất định mà với những hình thức, chủ đề và bối cảnh mới, cộng với quan điểm nghệ thuật được mở rộng hơn đã thôi thúc các nghệ sỹ chú ý đến ngôn ngữ tự thân của chất liệu với ý thức cân nhắc và chủ động hơn trong sáng tạo, mở ra những thay đổi trong cách giải quyết những nội dung, hình dáng, hay các đề tài mới. Vì vậy đề tài nghiên cứu, tiến đến hệ thống hóa quá trình khai thác tính biểu cảm khi thực hiện một tác phẩm bằng hình thức gò kim loại. Định hướng cho sinh viên điêu khắc sử dụng có hiệu quả chất liệu kim loại khi nghiên cứu, thể nghiệm và sáng tác-tác phẩm. Đáp ứng nhu cầu học tập, sáng tác của người học một cách bài bản và cụ thể, từ đó người học có đủ bản lĩnh và kiến thức để đột phá tạo ra cái riêng cho mình, làm phong phú cho nền nghệ thuật tạo hình điêu khắc.

3.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến sự sáng tạo trong tác phẩm điêu khắc gò kim loại

Điêu khắc là một loại hình nghệ thuật tạo hình, vì vậy có chung kên ngôn ngữ như nhiều loại nghệ thuật tạo hình khác, đó là hình khối, màu sắc, đường nét... nhưng do đặc trưng của điêu khắc, các yếu tố đó được khai thác ở những góc độ khác với hội họa hay đồ họa. Điêu khắc sử dụng các chất liệu như: gỗ, đá, đồng, đất, thạch cao... để tạo nên tác phẩm nghệ thuật tồn tại và chiếm chỗ trong không gian thực bằng cách tạc, đục, nặn, gò... chính vì vậy các yếu tố sau ảnh hưởng sâu sắc đến tính biểu cảm của hình thức gò kim loại.

3.4.1. Yếu tố kỹ thuật

Quá trình thực hiện tác phẩm, từ lúc hình thành ý tưởng, duy trì và phát triển nguồn cảm xúc về đề tài đều suy nghĩ đến tính khả thi về kỹ thuật và khả năng thực

hiện tác phẩm.

Phác thảo được thực hiện dưới 2 hình thức:

- Phù điêu: Vật liệu sử dụng là đất sét. Đất sét được đắp trên bảng đất, dùng nạo, dùi gỗ, dao để thực hiện.

- Tượng tròn: Mô hình phác thảo được làm bằng đất sét là chính ngoài ra có thể sử dụng bìa, giấy cứng phóng hình dùng kéo, dao cắt và keo liên kết lại.

Phác thảo phù điêu và tượng tròn được lựa chọn thử nghiệm, giả định chất liệu thể hiện.

Kỹ thuật xử lý chất liệu kim loại của hai hình thức phù điêu và tượng tròn trong tác phẩm điêu khắc như sau:

- Phù điêu:

+ Làm mềm kim loại bằng nhiệt độ cao.

+ Scan hình lên kim loại.

+ Lấy độ cao, tạo lớp.

+ Dùng đục chặn lấy nét.

+ Gò âm, gò dương theo phác thảo.

+ Tả chất, khai thác tính biểu cảm của bề mặt chất liệu xây dựng tác phẩm

+ Xử lý màu sắc ở bề mặt kim loại để đạt hiệu quả biểu cảm cần thiết của nội dung đề tài.

+ Đánh bóng và hoàn thiện.

-Tượng tròn:

+ Làm mềm kim loại bằng nhiệt độ cao.

+ Phóng kích thước đúng tỉ lệ phác thảo lên kim loại.

+ Dùng đục chặn lấy nét, tạo hình theo đề tài.

+ Diễn tả chất liệu phù hợp với nội dung của đề tài, khai thác tính biểu cảm của bề mặt chất liệu xây dựng tác phẩm điêu khắc.

+ Liên kết các tấm kim loại đã được xử lý bề mặt bằng kỹ thuật gò.

+ Xử lý màu sắc ở bề mặt kim loại để đạt hiệu quả biểu cảm cần thiết của nội dung đề tài.

+ Đánh bóng và hoàn thiện.

Các giai đoạn trên được áp dụng vào việc xử lý kỹ thuật chất liệu để chọn vật liệu phù hợp với tính biểu cảm của chất liệu cùng với đề tài được thực hiện tác phẩm bằng kỹ năng của bản thân, cảm xúc của tác giả.

3.4.2. Yếu tố chất liệu

Khi nói đến các tác phẩm điêu khắc gò người ta luôn nghĩ ngay đến những chất liệu kim loại đã tạo ra chúng, và kết hợp quá trình lao động sáng tạo của nhà điêu khắc. Chất liệu đóng một phần quan trọng cho tiếng nói của hình thức điêu khắc gò kim loại. Chất liệu gò kim loại khá đa dạng, phong phú. Mỗi chất liệu đều có những ưu điểm nhất định giúp cho nhà điêu khắc thể hiện có hiệu quả hơn những

hình tượng của mình. Khi ngắm các tác phẩm điêu khắc người ta lại muốn được sờ vào chúng như để cảm nhận được nhiều hơn sự hấp dẫn của chất liệu của người tạo ra chúng. Chất liệu điêu khắc không những gây ấn tượng hấp dẫn người xem bởi tính vật lý của nó, mà còn tạo nên sự say mê, sâu lắng trong lòng người xem bằng ngôn ngữ biểu cảm riêng của từng chất liệu. Đó chính là tinh thần, là hồn của chất liệu, một yếu tố quan trọng không thể thiếu trong một tác phẩm điêu khắc gò kim loại. Nó giúp cho tác phẩm thăng hoa và sống lâu hơn trong lòng người thưởng ngoạn. Điều đó cho thấy không thể thiếu chất liệu khi nhắc đến một tác phẩm điêu khắc hay nói cách khác, nếu thiếu chất liệu, tượng điêu khắc không thể gọi là tác phẩm được. Khi xây dựng tác phẩm nhà điêu khắc suy nghĩ đến một không gian lí tưởng dự kiến làm nơi đặt tượng, chọn chất liệu phù hợp rồi mới tư duy bố cục và thủ pháp thực hiện. Tác giả phải có kỹ thuật tay nghề, kiến thức chuyên môn về chất liệu, biết cảm nhận về đẹp và ngôn ngữ biểu cảm của chất liệu, tính tư duy sáng tạo hoàn chỉnh chuyên nghiệp và làm chủ được ngôn ngữ chất liệu trong tư duy tạo hình.

3.4.3. Yếu tố khối, hình, đường nét

Khối lồi - Khối lõm. Khối cứng - Khối mềm. Khối đóng - Khối mở. Khối tĩnh - Khối động. Mỗi cách tạo khối đưa lại cảm giác khác nhau: lõm, mềm, mở gây cảm giác động và ngược lại.

Trong tác phẩm điêu khắc gò kim loại khối hình là có thực nó tồn tại trong không gian 3 chiều trong đó chiều sâu mang tính ước lệ có thể cảm nhận bằng xúc giác, có thể chạm tay và đo được và nhận ra sự biến động phong phú của nó qua một hướng nhìn chính. Đây là đặc trưng cơ bản nhất của phù điêu gò kim loại. Còn với tượng tròn nét đặc trưng mạnh mẽ vẫn là sự kết hợp khối 3 chiều trong không gian với đa hướng nhìn. Sự kết hợp giữa khối hình cũng đồng nghĩa với việc tạo nên đường nét cho tác phẩm.

3.4.4. Yếu tố bề mặt tác phẩm

Hình thức của tính biểu cảm liên quan đến bề mặt tác phẩm. Nếu bề mặt tác phẩm điêu khắc nhẵn, láng, cho cảm xúc mềm mại, uyển chuyển, gọi sự tĩnh tại, trong sáng. Ngược lại với bề mặt nhẵn, láng tròn trịa, ta bắt gặp cái thô ráp đường nét cách điệu cao, bề mặt ít nhẵn, thô ráp và sần sùi cho cảm xúc nặng nề, chắc chắn, vững chãi.

3.4.5. Yếu tố không gian

Các tác phẩm điêu khắc luôn gắn với không gian thực. Có một không gian phù hợp để tồn tại thì giá trị của tác phẩm sẽ được tăng lên nhiều lần. Khi làm một tác phẩm điêu khắc, người ta cần tìm hiểu môi trường nơi tác phẩm tồn tại để tìm ra phương thức thể hiện cho phù hợp, để hình thức tác phẩm truyền đạt có hiệu quả về giá trị biểu cảm với công chúng thưởng thức.

3.4.6. Yếu tố màu sắc

Trong tác phẩm điêu khắc người ta khai thác vẻ đẹp màu sắc tự thân của chất liệu. Mỗi chất liệu có một màu khác nhau. Mặc dù vẻ đẹp của tác phẩm ít bị ảnh hưởng bởi yếu tố màu sắc nhưng màu sắc cũng có vai trò biểu cảm đối với tác phẩm. Do hiệu quả của màu sắc trong điêu khắc như vậy nên mặc dù không đặt ra tiêu chí về màu trong ngôn ngữ điêu khắc nhưng cũng cần nêu ra để nghiên cứu và ứng dụng. Những vẻ đẹp đa dạng về màu sắc từ những góc nhìn khác nhau trước hiện thực. Để kết hợp bày tỏ mối quan tâm với các vấn đề của con người, lý giải thông qua ngôn ngữ màu sắc, hình khối và chất liệu. Tuy không giống nhau và nhưng có điểm chung về cảm xúc thẩm mỹ.

3.5. Cơ sở đánh giá hình thức một tác phẩm gò kim loại đạt tính biểu cảm.

- Có cái nhìn mới, mang tính sáng tạo.
- Độc đáo trong lựa chọn ý tưởng, đề tài.
- Chất liệu khi thể hiện tác phẩm nghệ thuật để nói lên quan điểm nghệ thuật.
- Tạo dựng phong cách sáng tạo riêng.

Tác phẩm điêu khắc phù điêu gò kim loại đạt hiệu quả biểu cảm về mặt hình thức.

Hình 1. Tác phẩm: *Giai điệu Tổ quốc - Gò đồng*. Tác giả: Nguyễn Thái Quảng
 Nguồn: Tác phẩm xuất sắc năm 2007 của Hội Mỹ thuật-TTH

Hình 2. Tác phẩm: *Ngon dền của mẹ - Gò nhôm*. Tác giả, Nguyễn Xuân Tiên
 Nguồn: Vụng tập triển lãm điêu khắc toàn quốc lần thứ IV (1993-2003), Hà Nội.

Tác phẩm điêu khắc, tượng tròn gò kim loại đạt hiệu quả biểu cảm về mặt hình thức.

*Hình 2. Tác phẩm: Mùa cá – Gò Inox. Tác giả: Giang Minh Hoàng
Nguồn: Tác phẩm tốt nghiệp - Khoa điêu khắc- Đại học Nghệ thuật, Huế.*

*Hình 4. Tác phẩm: Lấy nước – Gò đồng hợp kim. Tác giả: Lê Mạnh Hà
Nguồn: Tác phẩm tốt nghiệp - Khoa Điêu khắc- Đại học Nghệ thuật, Huế.*

*Hình 5. Tác phẩm: Vị Hoàng đế cuối cùng – Gò sắt. Tác giả: Brett Davis
Nguồn: Trại sáng tác Điêu khắc Quốc tế lần thứ 3, Huế.*

3.5.1 Phân tích nội dung, hình thức các tác phẩm minh họa đạt hiệu quả về tính biểu cảm

Các tác phẩm trên đã diễn tả hình tượng nhân vật, khai thác kỹ thuật sử dụng chất liệu tạo hình kim loại, kết hợp áp dụng hợp lý nhuần nhuyễn cách diễn tả bề mặt chất liệu. Các khối hình biến đổi bề mặt của chất liệu kim loại tạo nên mối liên hệ giữa hình thức, ý tưởng đến nội dung được tác giả nhận thức trong tư tưởng dựa trên sự liên tưởng có tính chất biểu cảm, cần thiết sự đồng hiện hữu thực tế của đối tượng được diễn tả. Nội dung đề cập được tác giả nghiên cứu cẩn thận đến tất cả các hình khối biểu hiện cảm xúc từng nhân vật. Việc sử dụng chất liệu kim loại và áp dụng các yếu tố liên quan đến kỹ thuật gò để thực hiện tác phẩm đã đạt chiều sâu xúc cảm, phát triển sự phân biệt thay đổi của hình khối, không gian cũng thay đổi và cấu trúc biến đổi nhằm tạo nên một tổng thể hòa hợp.

Đối với các tác phẩm trên, ngoài những nguyên tắc lý thuyết xây dựng tác phẩm chung, tác giả đã quan tâm tới việc khai thác tính chất biểu cảm của chất liệu. Trong trường hợp này, chất liệu kim loại để xây dựng tác phẩm, cho nên ngôn ngữ hình khối, màu sắc với tư cách hỗ trợ cho tiếng nói của chất liệu rất cần thiết. Nhưng không thể kết luận rằng chất liệu là chủ yếu và quan trọng nhất ở đây chính là giá trị của tính biểu cảm dưới cách thể hiện của hình thức gò, hàn, ghép mang lại. Sự đánh giá quá cao yếu tố chất liệu ấy, bắt nguồn từ một số lập luận mang tính nguyên tắc.

Đó là nhận thức và suy nghĩ điển hình cho trường hợp đánh giá nâng tầm quan trọng, không đúng vai trò của chất liệu trong sáng tạo nghệ thuật mà trong những tác phẩm trên đã thoát khỏi ảnh hưởng mang tính nguyên tắc đó.

4. Kết luận

Những yếu tố tạo hình quy định hình thức, ý tưởng đề tài quy định nội dung bên cạnh đó còn phụ thuộc vào khách thể thưởng thức. Để đạt được giá trị biểu cảm trong tác phẩm, cần giải quyết được những mối liên quan với nhau. Trong đó hình thức, chất liệu cùng kỹ thuật gò để thực hiện tác phẩm tác phẩm là vấn đề cốt lõi của giá trị biểu cảm.

Nghiên cứu, sáng tác có thể phát huy những kiến thức xử lý chất liệu kim loại có tính biểu cảm trong từng phong cách, trường phái trên cơ sở phát triển hệ thống phương pháp sáng tạo của môn gò kim loại này □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Nguyễn Phi Hoanh (1978), *Một số nền mỹ thuật thế giới*, Nxb Văn hóa, Tp Hồ Chí Minh.
- [2] Nguyễn Quân (2004), *Giáo trình Mỹ thuật học*, Nxb Mỹ thuật, Hà nội.
- [3] *Các trào lưu lớn của nghệ thuật tạo hình hiện đại*, Nxb Mỹ thuật, Hà Nội, 1997.
- [4] *Điều khắc hiện đại Việt Nam*, Nxb Mỹ thuật, Hà Nội, 1997.

- [5] Viện Mỹ thuật (1983), *Nghiên cứu Mỹ thuật*, Nxb Văn hóa, Hà Nội
- [6] *Triển lãm Điêu khắc toàn quốc lần thứ IV (1993-2003)*, Nxb Mỹ thuật, Hà Nội, 2003.
- [7] Lê Thanh Đức (1996), *Nghệ thuật môđéc và hậu môđéc*, Nxb Mỹ thuật, Hà Nội.
- [8] JackC.Rich (1988), *The Materials and Methods of Sculpture*, Oxford, Universitypress, New York.

Abstract

Emotional expression of the embossed metal form in sculpture works

In research and creative arts, metal is one of the common materials of sculpture. The article aims at studying the expression of the embossed metal form in sculpture works based on the establishment of the form together with the material's emotional language and fully exploiting the expressive aspect of the metal materials with the embossed metal form.

Key words: *sculpture works, round statue, embossed metal sculpts*